

„HOGY ÉLETBEN MARADJATOK” (1MÓZ 45,1–5)

Elhangzott a DRHE évnnyitó akadémiai istentiszteletén
2016. szeptember 5-én,
a Debreceni Református Kollégium Dísztermében

Előíma:

Teremtő és gondviselő Atyánk, aki közénk jöttél a Te Egyszülött Fiadban, a mi Urunk Jézus Krisztusban, aki bennünk is lakozó Szentleked által ennek a közösségnek tagjaivá tettél bennünket, fogadd el hálaadásunkat és könyörgésünket.

Köszönjük, hogy újra együtt lehetünk a Te színed előtt, áldást és erőt kérhetünk az új tanévben reánk váró úthoz. Köszönjük megtartott életünket, a lehetőséget, hogy a Te iskoládban járhatunk tovább. Köszönjük a lelki növekedés csodáját. Kérünk, láttasd meg velünk a hallható és látható Ige által, hol a helyünk, honnan hová lehet és kell eljutnunk.

Bocsáss meg nekünk, amiért olyan sokszor a magunk mércéje szerint akarunk növekedni, feljebb emelkedni másoknál, s úgy közeledni Hozzád, hogy nem vesszük észre a mellettünk lévőket. Emelj fel, tisztíts meg, és szólj hozzánk kegyelmesen a Te Lelked által, Jézus Krisztusért.

Amen.

Alapige:

Ekkor József már nem tudott tovább uralkodni magán az ott álló sok ember előtt, és felkiáltott: Küldjétek ki előlem mindenkit! Nem is maradt senki nála. És ekkor József megismertette magát a testvéreivel. Hangos sírásra fakadt, úgyhogy meghallották az egyiptomiak, és így hallottak róla a fáraó házában is. Majd ezt mondta József a testvéreinek: Én vagyok József! Él-e még az én apám? De a testvérek nem tudtak válaszolni, mert megrémültek tőle. József ezt mondta testvéreinek: Jöjjetek közelebb hozzám! Ők közelebb mentek. Ekkor így szólt: Én vagyok József, a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba! De most ne bánkodjatok, és ne keseregjétek amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten elöttetek, hogy életben maradjatok.

(1Móz 45,1–5)

Szeretett Testvérek!

„Isten iskolájában” – ezt az összefoglaló címet adta az egyetemi lelkész az Akadémiai istentiszteleteknek ebben a szemeszterben, és az ajánlott egyik igé erre az istentiszteletre az volt, amit most felolvastam. Mondhatnánk, ez egy igazi *happy end* történet, hiszen itt, most, végre minden jóra fordul, valami szerencsésen befejeződik. Sokféle bizonytalanság, sokféle kétség, ami gyötri ezeket az embereket, akik újra egymásra találunk, és aztán elkezdnek együtt újra valamit. Talán ez is adja az alkalmat arra, hogy most, amikor az egyetem közösségében újra találkozunk, és biztos, hogy vannak bennünk kérdések, kétségek, feszültségek, tudjunk ezeken valamiképpen úrrá lenni, és tudjunk megint egymással, magunkkal közösen valamit elkezdni.

József története – a szó szoros értelmében – egy végtelen lenyűgöző történet, mert nagyon tudják szeretni a kisiskolások, az óvodások: mennyi izgalom, mennyi kaland van benne. Megragadta már a musical-szerzőnek is a fantáziáját: emlékszem, valamikor ebben a teremben, az akkori teológus ifjúság hatalmas sikerrel adta elő a „József és a bűvös kabát” című zenés színdarabot. De én sem először prédikálok erről az igéről. És ha szabad annyit elmondanom, egyszer éppen ezzel az igével jártam úgy, hogy az egyik igehallgatóval valami olyasmi történt, amiért az ember azt mondja, hogy érdemes volt prédikálni. Nem mindig van ez így, de néha megtörténik. És ezért a „néháért” érdemes. Ha elfelejteném, tessenek figyelmeztetni, hogy ezt a történetet majd elmeséljem!

De most itt vagyunk, ennek a történetnek egy nagy-nagy fordulópontjánál, ahol azt is lehetne mondani: úgy kezdődik valami új, hogy Józsefnek egy minden eddigénél nehezebb vizsgát le kell tennie. Minden eddigénél nehezebbet. Hiszen ez az ember, akinek az élete olyan zseniálisan kezdett felfelé szállani, felfelé emelkedni, növekedni, ahogy a neve ígéri: ő lesz a „*növekvő ember*”. Ezt látja már gyerekkori álmaiban. Növekszik, növekszik, ott abban a közösségben, a testvérei között, a családi házban. Annyira, hogy az álmaiban már azt látja, hogy ő mindenek felé fog emelkedni. Aztán, ez az emelkedő pálya nagyhirtelen megszakad. Ismerjük a történetet, elküldi az apja, hogy: „Nézd meg, hogy vannak a testvéreid!” Ott kóborol kint a pusztában, és megkérdik, hogy: „Hát hova mész? Kit keresel?” S mondja, hogy a testvéreit. És tudjuk, hogy aztán annyi neki, amikor rájuk talál! Bedobják a kútba.

Annak a történetnek, annak a részletnek az a mélypontja, ahonnan már nincs lejjebb. De nem csak maga a kút, hanem az, hogy amikor a testvérük lent van a kútban, ők leülnek, előveszik az elemózsiát és elkezdnek enni. „*Ki van iktatva! Nincs hozzá közünk!*” Aztán József megint elkezdi emelkedni.

Emelkedik. A szó szoros értelmében kihúzzák a kútból, rabszolga lesz, de mégiscsak szépen emelkedik a ranglétrán. Potifár házában mindennel rendelkezhet, és akkor felajánlja neki az asszony: „Rendelkezz velem is! Legyek a tulajdonod, minden értelemben!” És amikor ezt megtagadja, akkor a növekedés megint csak megszakad, és ott találja magát a börtönben. Ahogy tudjuk, újra kikerül, felemelkedik.

Ebben a jelenetben, amikor megismerteti magát a testvéreivel, nincs nála hatalmasabb ember Egyiptomban. Mert a fáraó, nos ő – az egyiptomiak szemében – nem ember! Ő az istenség megjelenése. József tehát a leghatalmasabb ember, idáig felnövekedett – és akkor, éppen akkor, összetalálkozik a testvérekkel, akiket az ínség visz oda. Felkerekedtek és elmentek egy másik országba, mert azt remélték, hogy ott kapnak valamit.

És a nagy kérdés, József nagy vizsgálja, hogy vajon akar-e tovább növekedni? Mert ha tovább növekedne, átlépne egy határt, ahol már elveszti az emberségét. És figyeljük csak meg, mint forog egész idő alatt az a történet, amikor beszélget a testvéreivel, még mielőtt megismerteti magát velük. „Hogy van az apátok?” Meg: „Hol van – még korábban – a legkisebb testvéretek?”

Az igazi növekedés, az igazi emberség mércéje mindig az – az Isten iskolájában is –, hogy hogyan bánunk a legkisebbel, hogy bánunk az öreggel. Józsefet az érdekli, mi van a kicsivel, és mi van az öreggel. Így állja ki ezt a próbát. Egy világban, amelyik megszállottja a növekedésnek. Ha nincs növekedés, hát akkor már tragédia van! Ha nincs állandó, állandó növekedés, akkor már összezavarodik minden! A világban, amelyik elfelejti, hogy az életnek, az Isten által teremtett életnek igazából nemcsak egy csodája van: a növekedés csodája. Az is az, de van egy másik csoda, amelyik ugyanilyen fontos: a növekedésnek van határa!

Aki határtalanul akar növekedni, aki elfelejti, hogy mi van a kicsivel, meg mi van az öreggel, az elveszíti az emberségét. József jól vizsgálja. Jól vizsgálja, és így lesz a növekedni tudó, de nem a végtelenségig növekedni akaró ember. Mert amikor már csak azon az áron lehetne növekedni, hogy „ezek a gazemberek, akik ezt meg merték tenni velem, most mindenért megfizetnek”, akkor megáll.

Isten iskolájában nem csak az a fontos, hogy mit teszünk, hanem, hogy mit nem teszünk meg! Amit megtehetnénk. A modern és posztmodern világnak legnagyobb erkölcsi, etikai kihívása mindig ez: vajon mindenáron meg kell-e tenni mindent, amit hatalmunkban van, amit képesek vagyunk megtenni? És erre csak egyetlen válasz van: Nem!

„Aki nem tagadja meg magát, és nem veszi fel az ő keresztyét, és nem követ engem” – mondja Jézus – az lehet, hogy elszáll önmagától, a növekedéstől, a nagyságtól. De nem maradhat emberséges ember.

Egy öregdiák találkozon prédikáltam erről az ígéről, és a végén, mikor kijöttünk, odajött egy volt refis diák, aki éppen akkor került vissza – ebben a politikai váltógazdálkodásban – a hatalomba, és jó néhány év megalázottság, megnyomorítottság után is ő került pozícióba. Egy olyan pozícióba, ahol ő döntötte el, hogy a beérkezett pályázatok közül melyik fog nyerni, és melyik nem. És azt mondta nekem, hogy: „Tudod, én már átnéztem ezeket a pályázatokat, és kutya keményen odavágtam azoknak, akik az előző években minket éhezettek, és a mi pályázatainkat nem hagyták nyerni. De most mi vagyunk a nagyok. Ezért most hazamegyek, és újra előveszem őket, és megnézem.”

Isten iskolájában vagyunk diákok, tanárok, munkatársak mindannyian. Vagy tudunk együtt növekedni, és néha együtt megállni, néha együtt odaállni az Isten színe elé, vagy leülni az ő színe előtt, vagy „elszállunk”. Magunktól, egymástól vagy akármi mástól: olyan sok mindentől lehet!

Őrizzen és óvjon meg bennünket az örökkévaló Isten, hogy megőrizzük a kicsik, a gyengék, az elesettek, a felebarátaik számára azt, akiknek Isten akar látni! Így együtt bennünket. Ehhez segítsen Ő, minden napon, az Ő Lelkének és Igéjének hatalmával és szeretetével!

Ámen.

Utóima:

Urunk! Növeld bennünk mindazt, amire szükségünk van ahhoz, hogy a Te utaidban tudjunk járni, a Te ösvényeiden ott maradni! Növeld a mi hitünket, növeld a mi reménységünket, a mi szeretetünket! Növeld a mi érzékenységünket! Növeld a mi látni tudásunkat, hogy meglássuk a kicsit, az elesettet, a megfáradtat, az elszállni akarót! Vagy a végső kétségbeesés szélén tántorgó társunkat. A kisebbet vagy a nagyobbat. Hogy rajtunk is beteljesedjen az, hogy Te egymás előtt küldtél el bennünket helyekre, ahol várhatjuk egymást. Azért, hogy megmaradjon az élet, megmaradjon a reménység, megmaradjon a hit.

Így vezess, így tölts be bennünket erőddel, Lelkeddal, szeretetteddel ennek az új tanévnek minden dolgában, minden napján! Légy velünk most, amikor oda járulunk a Te szent asztalodhoz! Áldd meg mindazokat, akik imádkoznak értünk közelben és távolban, szereteteinket, gyülekezeteket, a környezetet, ahonnan jöttünk, kicsiket és nagyokat,

Anyaszentegyházunkat, a Te teremtett világodat, benne az elhívottaknak, a kiválasztottaknak közösségét, akiknek az a dolguk, hogy életben tartsák a reménységet mindenki számára. Ezt add munkálnunk, add, hogy ebben növekedjünk, hogy így legyünk kedvesek a Te szemedben, Krisztusért, a mi Urunkért!

Ámen.

